

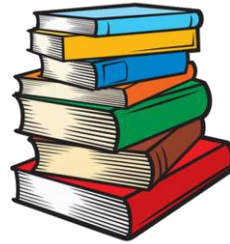
פעילויות כיתתיות לפתיחת שנת הלימודים.

לפגוש הראשון לפתיחת שנת הלימודים

ליקטה וערכה: נעמה שטרית

(בחברת רעיונות שאספתי מחברות וקולגות ומחיפוש בפורומים ואתרים שונים
וארגנתי כקובץ)

"וקנה אדם חבר לעצמו להיות
קורא עמו ושונה עמו ואוכל עמו
ושותה עמו ומגלה לו כל סתרו".

אבות דרבי נתן

פעילויות כיתתיות- שכבתיות לפתיחת שנת הלימודים.

א. תרגילי הכרות:

1. שבץ אותי (משחק שבץ נא עם שמות ילדי הכיתה על בריסטול)
2. הגדרת השם- שמי ומשהו על עצמי.
3. שם ותוספת- שם צמח, סוגי מכוניות, תוכניות טלוויזיה וכו'.
4. שם ותנועת גוף.
5. אמירת השם ומסירת כדור (במעגל או במקום הישיבה).
6. סלט ירקות.

ב. קבלת תלמיד חדש :

המורה מבררת שמות וכתובות של תלמידים חדשים, יוצרת קשר עם תלמידים מהכיתה, ומבקשת מהם לאמץ עוד בחופשה את החברים החדשים. מכינים ברכה צבעונית, באים לבקר, קובעים להגיע יחד לביה"ס ויושבים ביחד.

ג. פרח או סמיילי על דש הבגד :

המורה מכינה או עם קבוצת ילדים, פרחים או מדבקות מנייר צבעוני ולכתוב (ברוכים הבאים, שנת לימודים פוריה ועוד...) מצמידים את הפרח בבוקר היום הראשון.

ד. קופסת קסמים :

במרכז הכיתה מוצמדת קופסא ארוזה כמתנה מפתה. התלמידים מנחשים (כולם) מה יש בקופסא? (ישנה הקשבה דריכות ומתח מסוים) המורה מוציאה מהקופסא ברכה שהכינה לילדי הכיתה אפשר עם סוכריה.

ה. קולאז' בנושא חוויות מהקיץ :

- (1) מחלקים את הכיתה לקבוצות. החומרים הדרושים: בכל קבוצה ערמה של ז'ורנלים צבעונים, עיתונים, דבק. לכל ילד בקבוצה שמינית בריסטול. כל ילד בקבוצה מתבקש להוציא מתוך ערמת העיתונים והז'ורנלים תמונות שיבטאו את חוויות החופש והקיץ שלו. בתוך הקבוצה, הילדים מתבקשים לפי סדר שיקבעו לספר אחד לשני על חוויות הקיץ בעזרת התמונות. אפשר לבקש גם מחברי הקבוצה לנחש.
- (2) לפזר על הרצפה את העיתונים והז'ורנלים, כל ילד מוציא תמונה שמבטאת את חוויות הקיץ שלו וללא מילים מחפש ילד או מס' ילדים שיש להם קשר לחוויה שלו. בקבוצה מספרים אחד לשני על חוויות הקיץ. מקבלים חצי בריסטול ויוצרים קולאז' משותף. דיווח לכל הכיתה. תליית היצירות לקישוט בכיתה.
- (3) כל ילד כותב על דף ניר 3 חוויות חיוביות או כפיות מהחופשה וחוויה אחת שלילית כרשימה. המורה מחלקת לזוגות (בישיבה במעגל אחד ליד השני)

הילדים בזוגות מחליפים בניהם את הפתקים ועליהם לגלות מהי החוויה השלילית. כך מתפתח דיון וסיפורי חוויות בין זוג הילדים.
לאחר זמן מוקצב הזוגות מדווחים לכיתה ומכאן אפשר להמשיך כמו בסעיף הקודם (2).

ו. תרגיל משחק שמש בנושא חווית קיץ :

כל ילד בכיתה מתבקש לומר מילה המתקשרת אצלו עם הנושא – חווית קיץ. הישיבה במעגל. תלמיד מדבר שאר הילדים מקשיבים. לאחר שסיימו כל התלמידים לומר, מתבקש כל תלמיד לרשום לעצמו 5-10 מילים שהוא זוכר ממה שנאמר בחדר. אח"כ מתיישבים בזוגות ומוסיפים עוד מילים למאגר. עוברים לקבוצה של 4 ילדים ויוצרים מאגר גדול יותר של מילים. בעזרת המילים שאספו על כל קבוצה להכין: שיר, חמסיר, פרסומת, תשדיר, המחזה, פנטומימה ועוד... (להקציב זמן).

ז. סיפור חוויות דרך תמונות

1) בישיבה במעגל, המורה מפזרת תמונות של נופים, גלויות צבעוניות או ז'ורנלים. הילדים מסתובבים בחדר ובוחרים מתוך מה שנמצא על הרצפה אחת מחוויות החופש וחוזרים למקומם. במליאה מי שרוצה מספר על החוויה שלו דרך התמונה. אפשר להתחבר לחוויות דומות ולהתחבר לאחת הפעילויות של קבוצה.
2) כל אחד מהילדים מדביק את התמונה שלו על גיליון – יוצרים רצף חוויות ומקשטים את הכיתה. ניתן לעשות זאת ע"י קבוצות עניין ונושא משותף

ח. מנהג יפה משנה קודמת :

הילדים מתבקשים לחשוב, להיזכר ולספר על נוהג יפה מהשנה הקודמת. מחליטים ביחד מה רוצים להשאיר השנה. מכאן אפשר לבנות הסכם כיתתי. אפשר לעשות פעילות זאת בקבוצות קטנות. כל קבוצה מגיעה למנהג אחד או שניים שהיו רוצים להשאיר מהשנה הקודמת ומנהג חדש שהם היו רוצים להוסיף. מדווחים לכיתה מגיעים להסכמה כיתתית ויוצרים הסכם כיתתי.

ט. ענף המשאלות :

ענף עץ עליו פרחים ועלים. על כל עלה או פרח כותב כל ילד את המשאלה שלו, בקשתו מהשנה החדשה. מה נעשה כדי שהמשאלות יתגשמו?

י. מחברת הכיתה :

1) המורה מביאה לכיתה מחברת יפה ומקושטת. בעמוד הראשון כותבת המורה פתגם או שיר. המורה מציגה את המחברת, קוראת את הכתוב ואומרת שהמחברת תהיה בנוסף לתקשורת ביני וביניכם. במחברת כותבים אירועים, בעיות, חוויות ועוד... למחברת יש תורן שממנו מקבלים את המחברת, כל מי שכותב חותם את שמו. ללא שם המורה אינה מקבלת את המחברת לקריאה.

יא. מחברת קשר אישית בין התלמיד למורה. תלמיד יכול לפנות למורה בנוסף, ע"י כתיבה אישית ופניה אישית בכל בעיה או אירוע ויקבל תשובה אישית מהמורה. המחברת היא רק בין התלמיד והמורה.

יב. יום הולדת בכיתה :

1) במסגרת כיתתית המחנכת מקבלת 3 דפים המחולקים ל-12 חודשים. כל חודש מחולק לימים. את הדף תולים על הלוח והילדים מתבקשים לרשום את שמותיהם על גבי הדף בתאריך העברי או הלועזי המתאים ליום הולדתם. אחד נשאר אצל המורה השני מועבר לוועדת יום הולדת והשלישי מקשט את הכיתה. מתוך פעילות זו ניתן לצאת לשיחה : איך נציין את יום ההולדת בכיתה? מתי נעשה את יום ההולדת? יום, שעה מה ניתן כשי סמלי (דבר שמכינים)

2) כהמשך לפעילות קודמת ניתן להוסיף שקית או קופסא. באותו שבוע שיש לילד יום הולדת שמו נכתב על הקופסא והילדים במשך השבוע כותבים לו ברכות. ילד היום הולדת מביא אלבום מספר על עצמו מציג תחביבים מביא מאכל אהוב ועוד (ניתן להוציא דף "הילד הזה הוא אני").

יג. ספר הכיתה :

ספר הכיתה מטרתו להעמיק את ההכרות והקשר בין תלמידי הכיתה והעמקת ההכרות עם המחנכת (אפשר לצרף גם מורים מקצועים המלמדים בכיתה). המורה תציע לתלמידים לעצב "כרטיס ביקור חברתי" על גבי דף חלק. בכרטיס זה יספר כל תלמיד על עצמו את כל הדברים שהיה רוצה לספר על עצמו או שחבריו רוצים לדעת עליו.

1) ניתן גם לעצב דף כיתתי בו יחליטו כל הילדים לאחר פעילות על דף עם פרטים כללים ואפשרות לדברים נוספים אישים שילד רוצה לשתף בהם.

2) המחנכת תחלק לכל תלמיד דף נייר (שנוקב מראש – להקל על מלאכת הכריכה) ותנחה אותם ב-4 הנחיות:

❖ סדר הפרטים אינו מחייב, כל אחד יקבע את סדר התייחסותו לפרטים כראות עיניו.

❖ אין הכרח לספר את כל הפרטים ואם משהו אינו רוצה לגלות על עצמו מידע כלשהו רשאי לדלג עליו.

❖ כל אחד רשאי לספר על עצמו בסגנון הנראה לו : כתיבה עניינית ורצינית, הומוריסטית ועוד.

❖ התלמיד רשאי לעשות בעמוד שלו מבחינה חזותית כל מה שמסוגל כדי להסב הנאה לקוראים. (אפשר להעזר בצבעים, ז'ורנלים, תמונות, ניירות צבעוניים וכו').

פעולת הכתיבה נמשכת בזמן שתוכנן מראש. כריכת הספר יכולה להתבצע ע"י קבוצת ילדים לאחר תכנון משותף.

את הספר יש להניח על מדף מיוחד בכיתה, בו יוכלו הילדים בהפסקות, לעיין בו.

בספר כמובן המחנכת מכינה דף משלה וגם שאר המורים המקצועיים המלמדים בכיתה.

תרגילים בקבוצות לשיפור ההכרות.

המטרות:

1. להביא למודעות כי ההכרות בכיתה מועטה.
2. לחדד את הצורך בהכרות.
3. לגלות את הצדדים הנוספים באישיותם של התלמידים בכיתה.
4. למצוא תחומים משותפים בין המשתתפים.

פעילות 1 : "מה זה "להכיר"?"

התהליך:

- ☺ כל משתתף יחשוב על דמות בכיתה המוכרת לו היטב.
- ☺ התלמיד ירשום כל מה שהוא יודע על אותה דמות, בלי לציין את שמה.
- ☺ 3-5 תלמידים יקראו את רשימותיהם, וכל דבריהם יירשמו על הלוח ב-4 עמודות. המורה הוא שימין את המוצע לעמודות. רק בתחום האיסוף יציעו התלמידים כותרות לעמודות, לפי התוכן הכולל בהן.

תעודת זהות	תאור חיצוני	תחומי עניין : תחביבים	תאור אישיות, תכונות
בן 12, גבוה	גבוהה	משחק כדור רגל	נדיב לב
גרה ברעות	רזה	אוהב לרוץ	עיקשת
יש לו 2 אחים	מרכיב משקפיים	מצוירת	עוזרת לאחרים
לומד ב...	שערות... עיניים...	גולש בים	מתלהב
יש לו אופניים	מתלבשת ברישול	משחק שחמט	בעלת יושר פנימי
	גנדרן	רוקדת בלט	חרוץ

- ☺ בדיון יבררו התלמידים מהם המאפיינים של המידע שנאסף בכל עמודה מבחינת ההכרות. כן ידונו בכמות המידע שנאספה בכל עמודה. אורך הרשימה גם הוא מצביע על מידת ההכרות עם התלמיד. בדיקת מדגם של מידע על 5 תלמידים יכולה ללמד אותנו על מידת ההכרות שלנו עם חברי הכיתה.
- ☺ כל אחד יבדוק את הרשימה הפרטית שלו (אילו עמדות מולאו ומה אורכן), וינסה למיינה על פי הקטגוריות המוצעות.
- ☺ במליאה, ידווחו התלמידים על מה שלמדו מהרשימות שהכינו. כן ידונו בשאלות כגון- האם גם הם מכירים את חברי הכיתה? מה פירוש להכיר? ומה יש לעשות כדי להעמיק את ההיכרות בכיתה? במה כדאי להתחיל? מהם היתרונות שבהכרות עמוקה ומהם החסרונות שבכך?
נעודד את הילדים להציע הצעות שונות לשיפור ההכרות עם חבריהם.

כדאי להתחיל בעמודה הראשונה, ב"תעודת זהות", כי היא אינה דורשת חשיפה רבה, וממנה לעבור לתחומים האחרים.
אפשר לחפש פעילויות בדפים הקודמים שעונים לצורכים אלה.
יש להחליט על מסגרת קבועה שבה יופעלו ההצעות. לדוגמא: ב"שיחות בוקר" או בתחילת שיעור חברה ועוד.
בתום תקופה של פעילות, יש לבדוק בעזרת תרגילי משוב (אמירות חיוביות) אם שופרה ההכרות בכיתה. גם בשיחה כיתתית גלויה עשויה להבהיר אם חל שינוי במצב.

פעילות 2 : האם אני מכיר את חברי?

התהליך

1. בחרים זוג תלמידים שמכירים היטב זה את זה.
האחד יוצא מהכיתה והשני נשאל שאלות על חברו.
מהו התחביב של חברך?
מהי תוכנית הטלוויזיה שחברך הכי אוהב?
מהו המאכל שחברך אוהב?
איזה ספר קרא חברך לאחרונה?
מהו צבע העיניים של חברך?
באיזה חודש נולד חברך?
מהי צורת הבילוי שחברך מעדיף?
איזה שעור אוהב חברך במיוחד?
2. מחזירים את החבר ומבררים אם תשובותיו דומות לאילו שניתנו ע"י חברו.
3. מקיימים דיון במליאה בשאלות כגון: איך קורה שאנחנו מכירים זה את זה זמן כה רב ובעצם איננו מכירים זה את זה באמת? האם המידע שמקבלים משאלות אלה עשוי לתרום להכרות, ובמה? מה פירוש להכיר?

פעילות 3 : האם אני מכיר את חברי לכיתה?

התהליך:

- א. כל תלמיד מקבל שאלון, שאותו הוא ממלא באופן אישי. אחר כך, בקבוצה משווים התלמידים את מה שכתבו.
- ב. במליאה דנים בשאלות: מה הסיבות לכך שהשאלון לא מולא בצורה אחידה ע"י חברי הקבוצה? אילו תחומים היה לי קל לזהות ואילו התקשיתי לזהות אצל חברי לכיתה?

השאלון:

- 1) שם הילד/ה אשר יום ההולדת שלו/ה חל בחודש שבו חל יום ההולדת שלך _____
 - 2) שם הילד/ה שיכולה להגיע בלשון אל האף _____
 - 3) שם הילד/ה אשר בביתו/ה אף אחד לא מעשן _____
 - 4) שם הילד/ה שיש לו רק אחיות _____
 - 5) שם הילד/ה שיש לה רק אחים _____
 - 6) שם הילד/ה שהם חדשים בסביבה _____
 - 7) שם הילד/ה שנולד/ה בסביבה שבה הם גרים עכשיו _____
 - 8) שם הילד/ה שיודע/ת לדבר 2 שפות (לפחות) _____
 - 9) שם הילד/ה שיודע/ת לנגן בכלי נגינה _____
 - 10) שם הילד/ה שיש לו/לה אח או אחות בני פחות מ-6 חודשים _____
 - 11) שם הילד/ה שבביתו/ה יותר מ-2 בעלי חיים _____
 - 12) שם הילד/ה שהוא בכורה בביתו _____
 - 13) שם הילד/ה שיש לו/ה שם משפחה זהה לשלך _____
 - 14) שם הילד/ה שמגדל משהו בביתו או בגינתו _____
 - 15) שם הילד/ה שלא נולד/ה בארץ _____
 - 16) שם הילד/ה ששוחה גם בחורף _____
 - 17) שם הילד/ה שגבוה/ה ממך גם כשאתה עומד על קצות אצבעותיך _____
 - 18) שם הילד/ה שיום הולדתו/ה חל בעונה ההפוכה לשלך (חורף-קיץ ; סתו-אביב) _____
 - 19) שם הילד/ה שעוסק/ת בתחביב אחד למעלה משנה ברציפות _____
- ג. במליאה ידונו התלמידים בשאלות כגון: מדוע היה קל לזהות חלק מהתלמידים, וקשה היה לזהות אחרים?
- מה צריך תלמיד לעשות כדי שיכירו אותו טוב יותר? האם אני רוצה שידעו עלי הכל? מה היתרון שבכך? מה החסרון? וכו'.
- ד. בקבוצות יספר כל משתתף על תחביבו. מתי החל לעסוק בו ואיך, מה הוא עושה, היכן למד והיכן אפשר להשתלם בנושא, עם אילו אנשים הוא קשור בארץ ובחו"ל ואיזו הדרכה הוא מקבל.
- ה. הקבוצה תנסה למצוא קווים משותפים בין החברים, ותנסה לחפש דרכי פעולה משותפות.
- ו. בדיון יבהירו איזה מידע חדש נרכש בתרגיל ומה אפשר לעשות בו; ואם נוצרו תכניות פעולה משותפות בקבוצה. זו הזדמנות לעודד "קבוצות עניין" שיפעלו אחר הצהריים בהדרכת ההורים.

פעילות 4 : זהה אותי.

התהליך:

- ❖ כל תלמיד רושם על פתק 2 דברים שמאפיינים אותו (כותב גם את שמו על הפתק)
- ❖ המורה קורא את הפתקים ועל התלמידים לזהות את התלמיד שכתב את הדברים.
- ❖ במליאה ידונו התלמידים בשאלות כגון: מדוע היה קל לזהות חלק מהתלמידים, וקשה היה לזהות אחרים? מה צריך תלמיד לעשות כדי שיכירו אותו טוב יותר? האם אני רוצה שידעו עלי הכל? מה היתרון שבכך? מה החסרון? ועוד.

פעילות 5 : הכרות באמצעות חפץ.

התהליך:

- ✓ יושבים בקבוצות של ארבעה עד חמישה תלמידים.
- ✓ כל תלמיד מחפש בכליו חפץ כלשהו, הקשור באירוע מסוים, שיש לו "סיפור". מובן שהתלמיד יבחר בחפץ שהוא מוכן לספר את סיפורו לקבוצה.
- ✓ כולם מניחים את החפצים במרכז, וכל אחד בתורו מספר את סיפורו (5 דקות ל-5 תלמידים). אפשר לשאול שאלות את בעל החפץ.
- ✓ מקיימים דיון במליאה.

פעילות 6 : מזלות.

החומרים הדרושים: דף וסיכה, מחברת וכלי כתיבה לכל תלמיד.

התהליך:

- ◆ כל משתתף רושם על הדף את ה"מזל" שבו נולד, ומצמידו בסיכה לבגד.
- ◆ המשתתפים קמים ממקומותיהם ומחפשים ללא מילים "במבט עיניים" בלבד, את חבריהם לאותו מזל, ומתישבים בקבוצה. (אם נוצרו קבוצות גדולות מ-5 תלמידים, רצוי לחלקם. אם ישנם תלמידים בודדים ב"מזל" כלשהו, רצוי לצרפם יחד לקבוצה).
- ◆ כל תלמיד רושם במחברתו פרטים אחדים על עצמו: תחביב, צבע אהוב, פעילות דמיון בין החברים, או שוני, וישאלו שאלות הבהרה.
- ◆ דיון במליאה.

פעילות 7: התחביב שלי.

החומרים הדרושים: דף, סיכה, מחברת וכלי כתיבה.

התהליך:

- ☒ כל משתתף רושם על הדף את תחביבו ומצמידו בסיכה לבגד.
- ☒ המשתתפים קמים ממקומותיהם ומחפשים את חבריהם לתחביב ומתיישבים בקבוצה. (אם יש תלמידים בודדים, ינסו לחפש תחביבים הקרובים לשלהם, או ייצרו קבוצה נפרדת ביחד עם המנחה).
- ☒ בקבוצות יספר כל משתתף על תחביבו. מתי החל לעסוק בו ואיך, מה הוא עושה, היכן למד והיכן אפשר להשתלם בנושא, עם אילו אנשים הוא קשור בארץ ובחול, ואיזו הדרכה הוא מקבל.

- ☒ הקבוצה תנסה למצוא קווים משותפים בין החברים, ותנסה לחפש דרכי פעולה משותפות.
- ☒ בדיון יבהירו איזה מידע חדש נרכש בתרגיל ומה אפשר לעשות בו; האם נוצרו תכניות פעולה משותפות בקבוצה? זו הזדמנות לעודד "קבוצות עניין" שיפעלו אחר הצהרים בהדרכת אחד ההורים.

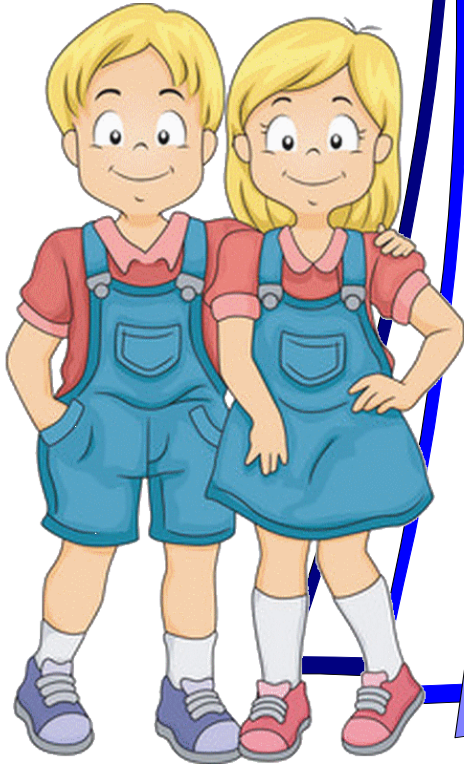
פעילויות מיוחדות:

הקבוצות יכולות להתארגן להצגת תחביבים – בכיתה – ב"שיחת בוקר" או בשעת חברה. אפשר להכין תערוכת תחביב כיתתית; ליזום "הפסקת החלפות" פעם בשבוע להחלפת תחביבים בין התלמידים. אפשר להקצות זמן לכל כיתה להצגת תחביביה במפגש שכבתי ולארגן תערוכה וניתן לשלב גם את ההורים.

יחד לקראת שנת לימודים חדשה

מאת : טוביה

מתחילים מחדש למה לא? מה זה רע?

גם הזמן לפעמים מתבלבל בספירה
גם הגל אל החוף מבקש חזרה
גם תיבת הזמרה שרה שוב את שירה.

שוב מתחיל מחדש שכולם מתחילים
נגן השירה באותן המילים
שאינן מתעייפות לעולם כגלים
השבים בלי לחדול לעולם כגלים
השבים בלי לחדול אל הים הגדול
אל חולות החופים התלולים.

(קטע משירו של נתן יונתן
"שוב נתחיל מחדש".)

פתיחת שנת הלימודים מלווה בהתרגשות מצד כל המעורבים. הימים הראשונים בחטיבה הצעירה לא קלים, כל אחד (תלמידים ומבוגרים) חוששים, מתרגשים ואפילו פוחדים מההשתלבות במסגרת החדשה וכן מההיכרות של האחד את השני. זימון ההורים וילדיהם להיכרות לפני תחילת שנת הלימודים יכול לתת להם מענה לשאלות ותהיות ולהפחית חרדות וחוסר ודאות. הידוק הקשר של הצוות עם ההורים יהיה מקור להיזון חוזר ויאפשר לפתח שותפות במעשה החינוכי. כדי למנוע הצטברות של שאלות, תהיות ומידע בלתי אמין רצוי כבר החל משלב זה לקיים ימים פתוחים לביקורי הילדים והוריהם בחט"צ, להעביר חומר כתוב (קצר וענייני), המספק מידע על החטיבה הצעירה.

להלן רעיונות והצעות לפעילות שרצוי לנקוט עם ההורים וילדיהם בתחילת שנת הלימודים

אסיפת הורים –

לפני תחילת שנת הלימודים מטרתה להפחית חרדות על-ידי העברת מידע ומתן מענה לשאלות ולתהיות. במפגש יש ליצור אווירה נעימה, מקבלת ואמפטית, להתייחס לנושאים המועלים על-ידי ההורים.

יש חשיבות לגודל הקבוצה. מפגש המוני, אליו מוזמנים כל הורי הילדים בחט"צ, מאפשר העברת מידע מרוכז לציבור גדול. חסרונו – חוסר אינטימיות, עליכן לשקול, מהי האווירה שרצוי להעניק למפגש ובהתאם לכך להחליט על גודל הקבוצה. כמו-כן יש לשקול מיהו קהל היעד: כל ההורים (קבוצה הטרוגנית) או הורי הילדים החדשים בלבד (קבוצה הומוגנית). במפגש במסגרת קבוצות קטנות רצוי לשלב תרגיל היכרות ולזמן הורים ותיקים, שיהיו שותפים וייסעו במתן מענה לשאלות של ההורים.

כמו-כן נודעת חשיבות לסביבה הפיסית וארגונה. ישיבה בקבוצות קטנות סביב שולחנות ועליהם מפה, פרח, שתייה קלה ועוד, מזמנת אינטראקציה חברתית. ישיבה במליאה בשורות גב אל גב מזמנת האזנה להרצאה.

יש להדגיש את החשיבות של פרידה מהירה של ההורים מהילדים ביום הראשון, מומלץ לתת כ- מחצית השעה ואחר-כך להיפרד.

חשוב לשקף להורים כבר בתחילת ההיכרות את הרצון והצורך בפעילויות משותפות, בהפריה הדדית של ההורים עם הצוות. בקשת רעיונות לפעילויות של "הורה מעשיר" התרמה של הידע המקצועי של ההורים או תחביבים ולתכנן זאת בתוך הפעילויות השנתיות של מערכת הלימודים.

פגישות אישיות ובקבוצות קטנות

רצוי לקיים פגישות אישיות של כל צוות עם תלמידיה. לשם כך יש להקדיש מספר שעות. בכל מחצית השעה לערך 4 – 5 ילדים והוריהם מקיימים עמם מפגש היכרות בקבוצה בינם לבין עצמם, ובינם לבין הצוות. במפגש זה יכולות המחנכות לקבל מידע עשיר על כל ילד (סגור, פתוח, מתקשר, מפגין ביטחון

עצמי, יודע לכתוב את שמו, ועוד).

- ניתן להניח על השולחן שסביבו יושבים 5 – 6 ספרים. כל ילד יכול לספר מהו הספר האהוב עליו ומדוע, לבחור ספר, לעיין בו ולנמק את בחירתו, ועוד.

- ניתן להניח על השולחן כרטיסים ריקים כל ילד ירשום שמו על הכרטיס (או המבוגר ירשום עבורו) ויקשט אותו. זה יאפשר לצוות לראות התמודדות הילדים עם משימות ויספק מידע בנוגע לאחזקת עפרון, התארגנות במרחב, ועוד. אחר-כך ניתן ליצור קולאז' קבוצתי על-ידי כך שכל ילד מדביק את הכרטיס שלו על בריסטול משותף. הפלקט יתלה על ידי הקבוצה ב"בית" וישמש לקישוט. הילדים יכולים לשיים את היצירה.

מפגש הורים וילדים לפני תחילת הלימודים
המפגשים מתקיימים אחה"צ או בבוקר, כאשר הילדים מחולקים לקבוצות קטנות.

ניתן לבחור באחד הפעילויות:

1. כאשר מגיעים הילדים עם הוריהם למפגש מכינים מראש או על ידי הילדים והוריהם בעת המפגש מדבקות עם שם הילדים – למגירות או התאים, בוחרים ומצמידים.

2. פעילות עם כרטיסי ברכה שהורה עם ילדו מכינים, עליו כותבים או הילד כותב ברכה, משאלה וכדומה לשנת הלימודים. מעצבים בעזרתו את הלוח שיועד מראש. כך ייוצג כל ילד וילד שהגיע לחטיבה. (את כרטיסי הברכה ניתן לאסוף אחר-כך ולשמור לסוף שנה ואז לבדוק עם הילדים, האם האיחול או המשאלה התקיימו).

3. להכין למפגש בריסטולים, עליהם יעתיקו ההורים את כפו רגלי הילד/ה, יקשטו, יכתבו את שמו ויתלו על לוח שיועד לכך מראש בצורת פסיעות עם כותרת כמו "ושוב נצאה אל הדרך", בלוח יופיעו כפות רגלי כל ילדי ה"בית". על אותו עקרון נתן להעתיק כפות ידיים, רצוי לשתף את הילדים בבחירת השמות ללוחות.

4. באסיפת ההורים, אפשר לבקש מההורים להביא למפגש זה תמונת פספורט או תמונה אחרת של הילד/ה, במוקד היצירה מכינים ההורים עם הילדים מסגרת בעזרת החומרים המוגשים, ומסביב לתמונה על המסגרת כותבים משהו על הילד: מדוע נתנו לו את השם, מהיכן הגיעו, תחביבם, וכו'. (ניתן להכין מראש מסגרות שונות, וגם אותן יש לתלות על לוח שנבחר).

5. הצוות מכין הצגה לילדים, וכך מקבילים אותם. הילדים מגיעים עם ההורים מתיישבים כמו בהצגה וצופים בה. נושא ההצגה צריך להיות מותאם לגיל, בהתייחס לפחדים מהבלתי מוכר, לא ידוע, לשאלות שהילדים שואלים בימים הראשונים, ועוד.

6. לבקש מהילדים הותיקים להכין משחק או מדבקה מיוחדת לילדים החדשים, הותיקים מחכים להם בדלת ומקבלים אותם, מובילים אותם ומראים להם את ה"בית".

7. ניתן להכין לכל ילד שי קטן מהצוות כמו: כרטיסיה בצורת לב עליו כתובה ברכה ומצורפת סוכרייה, כרטיסיה בצורת ספר, כרטיסיה בצורת סמל שם ה"בית", אותן ניתן לענוד על דש הילדים עם שמו וישמש כמשחק הכרות.

בימים הראשונים של תחילת שנה חשוב לערוך פעילויות חברתיות ומשחקיות להקל על תקופת ההסתגלות הראשונית למסגרת ולצוות חדש.

יש ליצור אקלים שישדר: סדר וארגון, שלווה ורוגע, חמימות וקבלה, ויבטיח חווית למידה והצלחה לכל ילד.

את הסביבה יש לארגן לפעילויות קלות ונעימות אשר מוכרות לילדים, כמו: ציור חופשי, יצירה, פלסטלינה, מרכזי פעילות – משק בית, מרפאה, אתר בנייה, ספרייה, תאטרון בובות, ועוד.

רעיונות לפעילויות לתחילת שנה:

ברכות ומשאלות הורים לילדיהם

במידה ועורכים מפגש – אסיפת הורים לפני תחילת השנה ניתן במפגש הזה להכין עם ההורים כרטיסיות, קלפים, עקבות רגליים, לבבות, פרחים ועוד, עליהם ההורים כותבים ברכות לילדים לשנת הלימודים.

מעטרים בהם את הקיר המרכזי.

ביום הראשון ללימודים במפגש המחנכות מספרות לילדים על הפעילות שנעשתה עם ההורים וקוראים את הברכות לילדים. ברכות אלו נשמרים בתלקיט ובסוף שנה במסיבה קוראים את הברכות ובודקים האם התקיימו.

השם שלי

המטרה העמקת ההיכרות הבין אישיות.

במליאה: כל ילד יציג את עצו – שמו, מדוע קראו לו בשמו ומה פירוש השם (אם הוא יודע)
הפעילות מספקת מעבר להכרות שמית ואישית, גם מידע לגבי דימוי העצמי של הילדים.

מי זה?

זיהוי השם הכתוב.

כרטיסים עם שמות הילדים.

- א. המחנכת מרימה כרטיס עם שם הילד והילד ניגש אליה ומקבל את הכרטיס, מספר מהיכן הגיע (אם יודע). חוזר למקומו.
- ב. הכרטיסיות מפוזרות על הרצפה , מבקשים מילד לקום ולקחת את הכרטיס שלו.

מיון ראשוני לפי בנים – בנות

א. כרטיסים עם שמות הילדים

ב. זיהוי השם הכתוב

ג. מיון השמות לפי בנים בנות

מציירים על לוח 2 טורים. בראש טור אחד מצויר ילד ובראש טור שני מצויר ילדה. המחנכת מרימה כרטיס קוראת בשם הילד, הילד ניגש ומניח את כרטיסו בטור המתאים.

דיאגרמה, איך אני מגיע לחט"צ

על לוח שמחולק לטורים מצירים את האפשרויות הגעה של הילדים לחט"צ, כמו: הסעה, רכב פרטי, אוטובוס, ברגל וקבוצת 0 מטוס. מעל כל טור הסמל המתאים .

המחנכת לוקחת כרטיס קוראת את שם הילד, שואלים איך את/ה מגיעה לחט"צ, ומניח את כרטיסו בטור המתאים.
לסיכום: בודקים כמה ילדים מגיעים עם אותן כלי תחבורה, האם משהו הגיע עם מטוס?

ביטוי רגשות

למחנכת 4 בובות אצבע או כל בובה אחרת כשלכל בובה הבעת פנים: עצוב, שמח, כועס, נינוח.

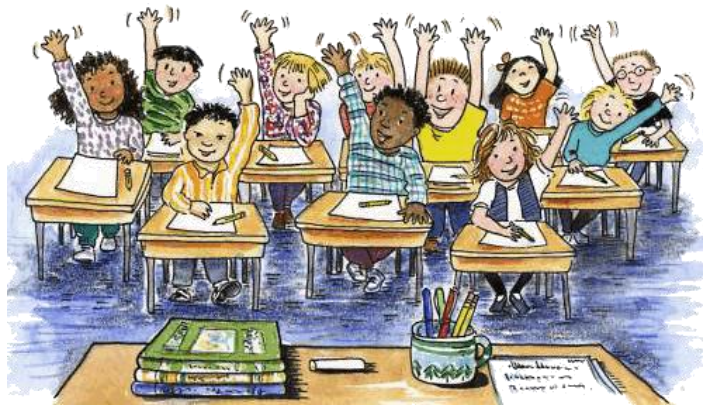
בובות ללא סרטוט מבע פנים כמספר הילדים.

צבעים וכלי כתיבה.

המחנכת מציגה בפני הילדים את ארבע הבובות – אלה הם "חברים חדשים שבאו ל"בית".

בילדים יספרו מה מרגיש כל חבר, לדעתם, ומדוע. כיצד הם יודעים זאת? כל ילד מקבל בובת אצבע מבריסטול ומוזמן לצייר לה פרצוף עם הבעה לפי בחירתו.

במליאה הילדים מציגים את הבובות שהכינו ומספרים: שמי, מה אני מרגיש ומדוע? מי עוד מרגיש כך ורוצה לספר? מי מרגיש הרגשה אחרת ומוכן לספר לנו? ועוד.

ועוד פעילויות להיכרות לשבוע הראשון של הלימודים

השבוע הראשון של הלימודים מלווה, בדרך כללי בהתרגשות ומתח מסוימים. הילדים מוצאים את עצמם, לעיתים במסגרת חדשה ובלתי מוכרת, לעיתים בחברת ילדים לא מוכרים או בהרכב שונה של הכיתה משנה שעברה.

מחנך הכיתה יכול להפיג את המתח וההתרגשות הללו ע"י הפעלת תרגיל היכרות או "פעילות חימום", כבר בשעות ובימים הראשונים של השבוע. פעילות זו תסיע גם ליצור אווירה חברתית נעימה שתזרז את הגיבוש החברתי בכיתה.

להלן מספר הצעות לפעילויות היכרות שעשויות לשמש את המורה למטרות אלו.

אופן העברת הפעילות

ברוב תרגילי ההיכרות כדאי לשבת במעגל, ולדאוג שהשיחות (אם זה בקבוצות קטנות או בזוגות) תערכנה בין ילדים שאינם מכירים זה את זה. המורה יפתח ויסביר לכיתה את מטרת תרגילי ההיכרות כתורמים לאווירה הטובה בכיתה ולעבודה מוצלחת בהמשך השנה.

1. **פאזל:** המחנך יכין מראש עיגול קרטון ויגזור ממנו חלקים מגוונים בצורתם לפי מספר התלמידים בכיתה. כל תלמיד מקבל חלק ורושם עליו את שמו או שם חיבה או כינוי שאהוב עליו. אחר כך מנסים התלמידים לחבר את החלקים לפאזל שלם. בישיבה במעגל יצביע כל תלמיד על חלקו ושמו בפאזל ויוסיף מספר פרטים נוספים על עצמו, על משפחתו, תחביביו, וכן יציג ציפייה אחת שלו מבית הספר / הכיתה.

2. **סיפור השם:** אני ושמי. כל תלמיד מספר בתורו על שמו:

מי נתן לו את שמו?

על שם מי או מה, האם יש סיפור מאחורי שמו?

מה אומר לו האדם או הנושא שהוא קרוי על שמו?

האם ניסה להיות דומה לו?

מ הו יחסו אל שמו, האם השם אהוב עליו?

האם לדעתו שמו נדיר או נפוץ ומה זה עושה לו?

האם היו לו שמות אחרים, כינויים, מה היה יחסו אליהם?

אילו היה יכול - באיזה שם היה קורא לעצמו? אילו שמות חיבה יש לו?
המורה יכול לפתוח את הסבב בקטע הבא: "קראו לו אברהם והוא לא אהב את שמו.

אילו היה שמו עידן או שגב - בוודאי היו חייו הרבה יותר מרתקים – כך חשב".

התלמידים יתבקשו להביע את דעתם על הקטע ואתר - כך

לעבור לשמותיהם הם.

דרך אלטרנטיבית להתחיל פעילות זו היא ע"י חלוקת השיר:

"לכל איש יש שם"

של המשוררת זלדה. המורה או אחד התלמידים יקרא שיר זה

בקול רם.

לכל איש יש שם

מילים: זלדה מי שקובסקי
לחן: חנן יובל

לכל איש יש שם
שנתנו לו שונאיו
ונתנה לו אהבתו

לכל איש יש שם
שנתנו לו חגיו
ונתנה לו מלאכתו

לכל איש יש שם
שנתנו לו תקופות השנה
ונתן לו עיוורונו

לכל איש יש שם
לכל איש יש שם

לכל איש יש שם
שנתן לו אלוהים
ונתנו לו אביו ואימו

לכל איש יש שם
שנתן לו הים
ונתן לו מותו.

לכל איש יש שם
שנתן לו אלוהים
ונתנו לו אביו ואימו

לכל איש יש שם
שנתנו לו קומתו ואופן חיוכו
ונתן לו האריג

לכל איש יש שם
שנתנו לו ההרים
ונתנו לו כתליו

לכל איש יש שם
שנתנו לו המזלות
ונתנו לו שכניו

לכל איש יש שם
לכל איש יש שם

לכל איש יש שם
שנתנו לו חטאיו
ונתנה לו כמיהתו

פזיר ביו טיוב הקליקו כאן

המורה יבקש מכל תלמיד בתורו לציין שורה אחת או שתיים שהוא מתקשר אליהן באופן המשמעותי ביותר.

כל תלמיד יספר לקבוצה או לבן זוג על שמו בהתאם לנקודות שלעיל.

3. **היכרות בקבוצות:** הקבוצה תתחלק לזוגות (שאינם מכירים זה את זה). במשך 5 דקות

יציגו בני הזוג את עצמם זה בפני זה ויספרו כל העולה על רוחם: דברים שאוהבים ולא אוהבים, תחביב מסוים, מאוויים, תכונות וכו' גם המורה יכול להשתתף בפעילות זו ולחבור לאחד התלמידים.

הקבוצה תתכנס שוב לישיבה במעגל, ולפי הסדר יספר כל תלמיד למליאה על בן זוגו לשיחה.

4. הכדור: כל תלמיד יאמר את שמו. בתום הסבב ייקח המורה כדור ויזרוק אותו לתלמיד כלשהו בציון שמו זה יזרוק את הכדור לתלמיד אתר, שוב בציון שמו, וכך עד שכולם ישתתפו בתרגיל. אין לזרוק את הכדור פעמיים לאותו תלמיד. אם אין זוכרים את השם, מבקשים איזכור ואז זורקים. מומלץ לחזור על התרגיל, והפעם בקצב מואץ.

5. שם בשרשרת: תלמיד יאמר את שמו ויוסיף לו תחביב, תחום התעניינות או מקצוע שמושך אותו, מלה המתארת אותו, אישיות אהודה עליו, שם של שיר אהוב או להקה מועדפת, או בעל חיים שמשמעותי עבורו. התלמיד הבא יחזור על שם קודמו ותחביבו (או השיר או המקצוע שציין) ויוסיף את שמו, תחביבו, או מקצועו וכדומה, כד עד תום הסיבוב. לדוגמא: אלירן - אתניקס, משה - מהנדס, אריאל - אריה, ברק - ביתר ירושלים... (אפשר לקבוע ששם השיר/התחביב וכו' יתחיל באות הראשונה של השם).

התלמידים והמורה יעזרו בחזרה על השמות והתארים, כדי להפיג מתח וחששות מפני אי זכירה. מומלץ שהמורה יהיה אחרון בסבב. בצורה זו ובעזרת התלמידים ילמד את שמות תלמידי כיתתו.

6. ייצוג: המורה יכין מראש שקית ובה פריטים וחפצים רבים ומגוונים בגודל, צורה, חומר, צבע וכו'

למשל: משחקי ילדים, פריטי לבוש, כלי עבודה, (שעון, בובה, מטפחת, כפתור וכו'). המורה יפרוש במרכז המעגל על הרצפה את החפצים שהביא עמו ויבקש מהתלמידים לבחור, כל אחד לעצמו - חפץ המייצג בצורה הטובה ביותר את עצמו כזה שהוא יכול להזדהות איתו ושבאמצעותו תוכל הכיתה להכיר תכונות או מאפיינים בולטים שלו.

כל תלמיד, אחרי שבחר - יסביר בסבב מדוע בחר בחפץ המסוים, מה הוא מסמל עבורו, ויצג את עצמו באמצעותו. לדוגמה: "כמו השעון הזה, גם אני מתקתק

ומדקדק על פי שעות וזמנים, מקפיד להגיע תמיד בזמן, מלבד אי

אלו תקלות קלות פה ושם..." חשוב לשמור על הסגנון הזה כדי להדגיש

את התיאור העצמי ולא את תיאור החפץ.

שאר התלמידים רשאים להתייחס לנאמר ולבקש הבהרות.

תלמיד יכול להציג את עצמו אף באמצעות מספר חפצים ובלבד שיישארו מספיק פריטים לכולם.

יגדיל לעשות מחנך שיצור קשר עם ההורים עוד לפני תחילת השנה וישיג מהם

חפץ אישי של הילד המתאר או משמעותי מאוד עבור הילד, (ללא ידיעת התלמידים).
ביום הראשון כשיפרוש המחנך את חפצי הילדים על הרצפה - יתוסף גם גורם ההפתעה
למשחק.

7. **מחפשים שותף:** המורה יבקש מהתלמידים להסתובב בחדר ולמצוא חברים בקבוצה
העונים לתיאורים הנדרשים:

- אוהב את הזמרת/האהובה עלי...
 - צבע עינינו זהה...
 - אוהב את תכנית הטלביזיה האהובה עלי...
 - יש לו מספר אחים כשלי...
 - שמאלי בידיו...
 - קרוב אלי ביותר בגיל...
 - יש לו בעל חיים בבית...
 - מזייף כמוני...
 - התחביב שלו הוא כמו התחביב שלי...
- ועוד כהנה וכהנה..

המורה יכריז כל פעם על משימה אחרת. על התלמידים למצוא שותפים, להחליף מידע
בעניין, לרשום את שמות השותפים,
ולהמשיך הלאה. אפשר גם לבקש למצוא תלמידים שדעתם שונה ולשוחח עימם 5 דקות.
8. **תעודת זהות:** המורה יחלק לכל תלמיד כרטיס עם מספר מונחים:

- פרח
- צבע
- מאכל
- נוף
- בית
- מוסיקה
- * מדינה
- כלי נגינה
- בעל חיים
- מזג אוויר

ליד כל מונח ירשום כל תלמיד פרט אחד השייך לאותו מונח ואשר הולם אותו.
התלמידים יתחלקו לזוגות ויחליפו ביניהם את הדפים, וישוחחו ביניהם על הכתוב ועל עצמם.
במליאה יציגו הזוגות את עיקרי שיחתם, האם מצאו נתונים משותפים ביניהם, ומה גילו
מעניין אצל בן-שיחם.

9. **הציור שלי:** כל תלמיד יקבל דף פוליו ויתבקש לחלק אותו לארבעה חלקים. על כל חלק (רבע) יתבקש לצייר דבר-מה. הציור יכול להיות נוף, עצם, חיה, ציור מופשט וכו' / התלמידים יניחו את כל הציורים על הרצפה, במרכז. כל תלמיד יבחר ציור המדבר אליו. בסבב - כל תלמיד יציג את הציור שבחר ויסביר מדוע בחר בו ומה יש בציור שמדבר אליו. בתום אחת מפעילויות הפתיחה האלה, יחלק המחנך לתלמידים - תגים צבעוניים, סיכות וטושים. כל תלמיד ירשום על תג את שמו, יאיר (אם ירצה) ויצמיד את התג לבגדו. ביום הראשון יישארו התלמידים עם תגים אלה - מה שיעזור להם ולמחנך לזכור את שמותיהם.

הכנת אגרת ברכה אישית

